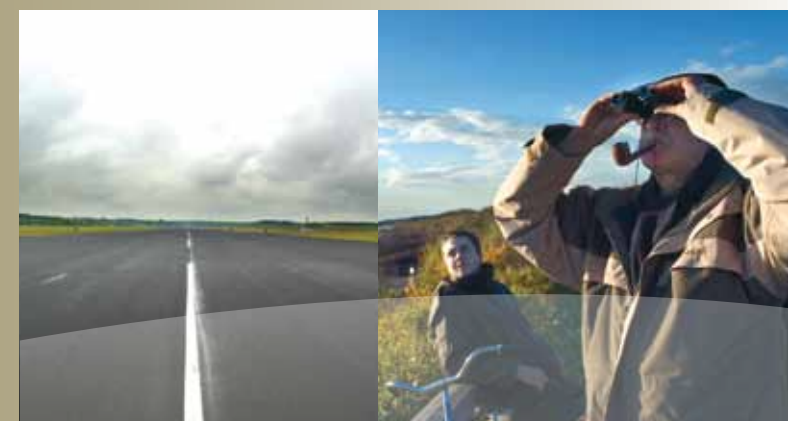

VLIEGBASIS SOESTERBERG, BEST BEWAARD GEHEIM

Vliegbasis Soesterberg, verscholen op de Utrechtse Heuvelrug heeft een rijke en unieke geschiedenis. Kenners weten het direct, hier ligt de bakermat van de Koninklijke Luchtmacht, het eerste militaire vliegterrein in Nederland. Als in 2008 de laatste F16 vanaf de vliegbasis vertrekt schrijven we bijna 100 jaar vlieggeschiedenis.

Rijke militaire historie

Twee Haagse automobielhandelaren richtten in 1910 een heideveld nabij Soesterberg in als burgervliegveld. Maart 1913 werd het terrein door de Staat der Nederlanden aangekocht om als vliegbasis te gaan dienen voor de latere Koninklijke Luchtmacht. De vliegbasis bestond aanvankelijk uit een plat gemaakt heideveld met enkele houten gebouwtjes maar veranderde snel in een volwaardig vliegveld met werkplaatsen en kantoren. In de tweede Wereldoorlog komt de vliegbasis in handen van de Duitse bezetters. Het vliegveld wordt grondig verbouwd en krijgt een derde landingsbaan.

De vliegbasis nam door haar ligging een strategische plek in bij de 'slag om Engeland'. Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog is de vliegbasis bijna geheel verwoest.

Navobasis

Pas in 1951 werd Soesterberg weer helemaal operationeel. In de tijd van de koude oorlog, vanaf 1954 maakt de Amerikaanse luchtmacht gebruik van de Vliegbasis Soesterberg. Amerikaanse militairen en hun gezinnen bepalen jarenlang het beeld van de vliegbasis en het dorp Soesterberg. De vliegbasis wordt een Navobasis, een geheime wereld achter hekken met observatieposten om de koude oorlog buiten te houden. Naast de Amerikanen heeft ook het Koninklijk Huis dankbaar gebruik gemaakt van de vliegbasis voor hun uitstapjes naar paleis Soestdijk. Prins Bernard had zijn privé Fokker in een van de hangars altijd klaar staan. Met de val van de muur en de verbeterde verhoudingen tussen Oost en West kwam aan de aanwezigheid van de Amerikanen in 1994 abrupt een einde. Na het vertrek van de Amerikanen werd de vliegbasis vooral gebruikt voor helicopters. Tot 12 november 2008, de dag waarop op de vliegbasis Soesterberg een officiële sluitingsceremonie plaatsvond. De basis sloot wegens bezuinigingen en al het materieel is overgebracht naar de vliegbasis in Gilze-Rijen.

Vertrek militairen

Op de plek waar tot voor enkele maanden nog Chinooks en Cougars aan- en afvlogen, wordt op 12 juni 2009 de eigendomsoverdracht getekend. Met de aankoop door de provincie Utrecht komt een einde aan bijna 100 jaar gemotoriseerd vliegverkeer boven Soesterberg. De landingsbanen, kerosineopslagplaatsen, shelters en hangars blijven als militair erfgoed bewaard. Als ode aan de plek waar ooit de Nederlandse luchtvaart begon, kunnen bezoekers straks fietsend of wandelend deze landmarks in het landschap ontdekken.

Wanneer is het gebied toegankelijk?

Voordat de hekken van de vliegbasis weg kunnen moet er nog veel gebeuren. Het gebied moet op de eerste plaats veilig zijn; de niet ontplofte explosieven en vervuilingen in de grond moeten worden geruimd. Er komt nieuwe natuur en dat betekent dat een aantal gebouwen en bijna 15 hectare verharding worden weggehaald. En voor alle veranderingen in het landschap zijn ook nieuwe bestemmingsplannen nodig. Stap voor stap worden vanaf 2010 delen van het gebied toegankelijk. Steeds meer lichten we de sluier op van de Vliegbasis Soesterberg; best bewaard geheim.

Ruim baan voor natuur in Ruimtelijk plan

Na een intensief traject met omwonenden en belangstellenden, hebben de gemeenten Zeist en Soest en de provincie Utrecht juni 2009 ingestemd met een Ruimtelijk plan voor de herinrichting van de vliegbasis. In dit plan komt er ruim baan voor natuur, met aan de randen beperkte woningbouw en een museumkwartier. Met het Ruimtelijk plan is de toekomst van de vliegbasis vastgelegd. We zetten de essentie op een rijtje.

- De vliegbasis wordt in belangrijke mate een natuurgebied met ruimte om te wandelen en te fietsen. Het schraalgrasland rond de landingsbanen blijft behouden voor de bijzondere dieren en planten die er leven, net als het noordelijk bosgebied. Het militair erfgoed en de landingsbaan blijven behouden.
- Over het terrein komen twee ecologische verbindingen zodat dieren zich tussen het noordelijk en zuidelijk deel van de Heuvelrug kunnen verplaatsen.
- Aan de noordkant komt een museumkwartier met een Nationaal Defensiemuseum en een informatiecentrum voor de Heuvelrug.
- De bestaande wandel- en fietspaden rondom de basis worden flink uitgebreid. Ook vanuit het museum-

kwartier kunnen bezoekers straks het gebied verkennen, onder andere via een zogenaamd boomkroonpad.

- Aan de randen van de huidige vliegbasis komt op drie plekken bebouwing met in totaal zo'n 440 woningen. De kern van de bebouwing grenst aan Soesterberg-Noord. Met de opbrengsten van de bebouwing worden de investeringen in het groen betaald.
- Het thema duurzaamheid loopt als een rode draad door het plan. Materiaal wordt hergebruikt en bij de bestrating en woningbouw is duurzaamheid uitgangspunt. De recreatieve OV-verbinding van station Den Dolder via de vliegbasis naar Soesterberg wordt hier een voorbeeld van.
- Het gebied krijgt vier bijzondere markeringspunten. Door materiaalgebruik en uitstraling herkennen bezoekers deze punten als entree, uitzichtpunt en onderdeel van het gebied.
- De vliegbasis past helemaal in haar omgeving en zorgt voor een extra impuls: de revitalisering van het bedrijventerrein Soesterberg-Noord, de inrichting van Landgoed de Paltz als corridor en het nog te ontwikkelen ecoduct Op Hees over het spoor aan de noordzijde.